

Klimat- och näringslivsdepartementet
Ert dnr KN2024/00705

Datum
2024-06-20

Diarienummer
Ä 2024-867

Remissvar – En ny beredskapssektor för ökad försörjningsberedskap, SOU 2024:19

Tillväxtverket arbetar för konkurrenskraftiga företag och hållbar utveckling i alla delar av Sverige. Det gör myndigheten genom att skapa förutsättningar för stärkt konkurrenskraft, ökad innovation, stärkt omställningsförmåga och en hållbar utveckling i hela landet. Myndigheten arbetar inom tre politikområden - den regionala utvecklingspolitiken, den sammanhållna landsbygdspolitiken och näringspolitiken - som är ömsesidigt förstärkande.

Tillväxtverket arbetar med kunskap, nätverk och investeringar.

Kunskap - Vi erbjuder kunskap om svenskt näringsliv och de utmaningar och möjligheter som företag, kommuner och regioner står inför. Vår kunskap är behovsanpassad och utgår från lokala, regionala och nationella förutsättningar och behov.

Nätverk - Vi erbjuder nätverk och samverkan mellan nationella myndigheter, organisationer och aktörer som verkar lokalt och regionalt för att lösa problem och för att utveckla möjligheter för våra målgrupper.

Investeringar - Vi ger möjligheter till investeringar som skapar konkurrenskraftiga företag och en hållbar utveckling i alla delar av landet.

Remissvaret är skrivet utifrån dessa utgångspunkter.

Sammanfattning

Tillväxtverket tillstyrker utredningens samtliga författningsförslag i delbetänkandets avsnitt 1, med reservation för att förslag om tillägg av ny andra punkt 1 § andra stycket förordningen (2009:145) med instruktion för Tillväxtverket, behöver förtydligas utifrån utredningens argumentation i delbetänkandets avsnitt 2.1.

Tillväxtverket tillstyrker i stort utredningens förslag och bedömningar i delbetänkandets avsnitt 2:

- att Tillväxtverket får ansvar för industripolitiken – även i framtid,
- att en ny beredskapssektor för industri, bygg och handel, men med reservation för att försvarsindustrin inte bör ingå i sektorn,
- att utse Tillväxtverket till beredskapsmyndighet för industri och handel,
- att den myndighet som har beredskapsansvar även bör ha ansvar för reparationsberedskapen på området,
- att en renodling av Tillväxtverkets uppgifter och en tydligare styrning är en förutsättning för att Tillväxtverket ska kunna ta sig an de nya ansvarsområden som utredningen föreslår,
- att Sveriges geologiska undersökningar och Boverket utses till beredskapsmyndigheter samt
- att Tillväxtverket utses till sektorsansvarig myndighet.

Tillväxtverket ansvarar för flera frågor inom näringspolitiken, den regionala utvecklingspolitiken och den sammanhållna landsbygdspolitiken av relevans för industri och handel. Tillväxtverkets styrka är bredden i vår verksamhet, kompetens om näringsliv och industri, regional förankring och förenklingsfrågor. Vi har kunskap, etablerade nätverk och användbara samverkansstrukturer för att bygga upp arbetet inom den föreslagna nya beredskapssektorn, stödja beredskapsmyndigheterna och verka för att samordning sker med andra aktörer. Vi delar utredningens bedömning att Tillväxtverket, i linje med ansvarsprincipen, ska ha ansvar för industri och handel både vid kris, höjd beredskap och ytterst krig.

Vi instämmer i att det torde finnas effektivitetsvinster genom att tillföra Tillväxtverket uppgiften, jämfört med att skapa en ny myndighet. Tillväxtverket bygger kunskap om det som sker på lokal och regional nivå bland annat via nätverk och samverkan med olika aktörer. Tillväxtverkets regionala närvaro och strukturer för samverkan ger goda förutsättningar för dialog och samverkan med berörda företag runtom i landet.

Tillväxtverket bedömer dock att den föreslagna beredskapssektorn behöver definieras med tydliga avgränsningar för vad som avses med industri, bygg respektive handel. De oklarheter som utredningen lyfter i avsnitt 3.1–3.7 behöver skyndsamt utredas vidare. Vidare behöver försvarsindustrins roll i förhållande till den nya sektorn tydliggöras innan beslut fattas. Tillväxtverket anser att försvarsindustrin inte bör ingå i sektorn.

Andra sektorsansvariga myndigheter betonar vikten av att inte underskatta omfattningen på uppbyggnadsarbetet av att ta sig an uppgiften. För att inte riskera att tränga undan annan viktig verksamhet är det angeläget att rätt förutsättningar ges i form av resurser, tid och inriktning, inte minst under uppbyggnadsfasen. Rollen som sektorsansvarig beredskapsmyndighet innebär ett omfattande uppdrag och det är viktigt att Tillväxtverket får förutsättningar för uppdraget.

Tillväxtverkets synpunkter

Tillväxtverket tillstyrker i stort samtliga av utredningens förslag och bedömningar. Övergripande synpunkter som berör flera av förslagen redovisar vi samlat i slutet av detta remissyttrande.

1. Författningsförslag

1.1 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2008:1233) med instruktion för Sveriges geologiska undersökning

Tillväxtverket tillstyrker utredningens förslag.

1.2 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2009:145) med instruktion för Tillväxtverket

Tillväxtverket tillstyrker utredningens förslag om ändring i 1 § första stycket.

Tillväxtverket anser att förslaget i 1 § andra stycket andra punkten ”stödja och skapa goda förutsättningar för industrins och handelns hållbara utveckling i hela Sverige” inte fullt ut motsvarar utredningens bedömning i betänkandets avsnitt 2.1. Enligt utredningens bedömning finns det behov av en myndighet som har ett generellt och långsiktigt uppdrag att bidra med kunskap om och föreslå åtgärder för att stödja industrins omvandling, utveckling och robusthet samt att stärka Sveriges konkurrenskraft och produktivitet, på nationell nivå såväl som på EU-nivå. Det finns även behov av en myndighet som bidrar med analyser och utredningar till regeringen samt i övrigt yttrar sig i industripolitiska frågor.

Förordningen (2009:145) med instruktion för Tillväxtverket bör enligt utredningen begränsas till att endast omfatta ansvar för frågor som rör industri och handeln i de delar som inte ligger under andra myndigheters ansvar även när Sverige inte befinner sig i en kris, under höjd beredskap eller i krig. Detta framgår dock inte av utredningens förslag till ändringar i förordningen.

Tillväxtverket tillstyrker utredningens förslag om ny 1 a §, men noterar att författningstexten anger *reparationsberedskap* trots att även begreppet *byggnads- och reparationsberedskap* förekommer i delbetänkandet i övrigt. Tillväxtverket delar utredningens bedömning att den övergripande ansvarsstrukturen och formerna för reparationsberedskapen behöver utredas och beslutas och att Tillväxtverket till dess ansvarar för de delar av reparationsberedskapen som kopplar till industri och handel. Det är även viktigt att det tydliggörs vilka övriga delar av reparationsberedskapen inom denna beredskapssektor som inte kan sägas höra till samhällsfunktionen bygg och anläggning och som Tillväxtverket också skulle bli ansvarig för, utöver industri och handel.

1.3 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2022:208) med instruktion för Boverket

Tillväxtverket tillstyrker utredningens förslag.

1.4 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2022:524) om statliga myndigheters beredskap

Tillväxtverket tillstyrker utredningens förslag.

2. Utredningens förslag

2.1 En myndighet med ansvar för industripolitiken – även i fredstid

Tillväxtverket instämmer i utredningens bedömning.

Tillväxtverket ser positivt på att få ett generellt och långsiktigt uppdrag att bidra med kunskap om och föreslå åtgärder för att stödja industrins omvandling, utveckling och robusthet samt att stärka Sveriges konkurrenskraft och produktivitet, på nationell såväl som på EU-nivå. På samma sätt välkomnar Tillväxtverket att få bidra med analyser och utredningar till regeringen och i övrigt yttra sig i industripolitiska frågor.

Industripolitik är under stark förändring, inte minst då aktiv industripolitik blivit ett geopolitiskt maktmedel vilket gett den en ny innebörd. Behovet av systematisk uppbyggnad av kunskap och kompetens inom detta område kommer att öka i takt med att polarisering och geopolitiska konflikter verkar tillta snarare än avta.

Tillväxtverket har flera pågående uppdrag som har koppling till industrin. Vi ska exempelvis återrapportera vilket arbete Tillväxtverket har utfört inom ramen för vårt ansvar avseende riksintresse för anläggningar för industriell produktion med stöd av 2 § förordningen (1998:896) om hushållning med mark- och vattenområden. Vi har även i uppdrag att samordna arbetet på nationell nivå för att stödja nyindustrialiseringen och samhällsomvandlingen i Norrbottens och Västerbottens län.

Tillväxtverket är nationell behörig myndighet och nationell kontaktpunkt i arbetet med rättsakten om halvledare (ECA). Tillväxtverket är också nationell behörig myndighet gällande arbetet med förordning om nettonollindustrin (NZIA) och det övervägs om Tillväxtverket även här ska få uppdrag som nationell kontaktpunkt.

Värt att notera är att ECA och NZIA lyfter fram industrier som vanligen inte syns i statistik eller i olika satsningar, vilket gör att en bredare kunskap behöver byggas upp. Detta är viktigt som grund för analys och framtagande av effektiva åtgärder och för att bidra med väl underbyggda förslag för ny politisk inriktning och genomförande.

Tillväxtverket välkomnar att utgöra ett centralt stöd för regeringen i industripolitiska frågor och att stärka svenskt näringsliv, industriell omvandling och genomförande av halvledarakten. Genom ett långsiktigt ansvar för industripolitiken stärks förutsättningarna för att genomföra de åtgärder som krävs i arbetet med att stärka hållbar industriell omvandling, innovation, konkurrenskraft och resiliens, och för att utveckla mer proaktiva och effektiva insatser för företagande och tillväxt.

2.2 En ny beredskapssektor för industri, bygg och handel

Tillväxtverket tillstyrker utredningens förslag att en ny beredskapssektor tillförs förordningen (2022:524) om statliga myndigheters beredskap.

Tillväxtverket delar utredningens uppfattning att en ny beredskapssektor medför att de berörda företagen inom sektorn får en part inom den statliga förvaltningen att vända sig till och en plattform för samverkan. Tillväxtverket instämmer i att den övergripande ansvarsstrukturen och formerna för hur den nationella reparationsberedskapen ska se ut behöver utredas vidare, inklusive att utreda om myndigheterna inom sektorn industri, bygg och handel ska ges ett ansvar utöver den egna sektorns verksamhetsområde. Samtidigt innebär detta att Tillväxtverkets kommande ansvar är svårt att överblicka i nuläget.

Enligt förordningen (2022:524) om statliga myndigheters beredskap ska en beredskapssektor vara avgränsad, specifik och omfatta viktiga samhällsfunktioner med starka beroendeförhållanden sinsemellan. Tillväxtverket bedömer att den föreslagna beredskapssektorn behöver definieras med tydliga avgränsningar för vad som avses med industri, bygg respektive handel. Vi vill också uppmärksamma att när det gäller begreppet anläggning har detta begrepp en vidare innebörd än vad som faller inom Boverkets föreslagna beredskapsansvar. Gränssnittet gentemot andra beredskapsmyndigheter och beredskapssektorer behöver därför tydliggöras.

Utredningen lyfter i avsnitt 3.1–3.7 ett antal oklarheter och frågor som behöver utredas vidare. Att en ny beredskapssektor tillförs förordningen (2022:524) om statliga myndigheters beredskap, innan sektorn avgränsats och dessa oklarheter utretts och klarlagts, innebär otydliga och bristande förutsättningar. Tillväxtverket delar utredningens förslag att dessa frågor skyndsamt behöver utredas vidare för att skapa ändamålsenliga förutsättningar för den nya beredskapssektorn.

Försvarsindustrins koppling till den nya sektorn

Tillväxtverket anser att försvarsindustrins roll i förhållande till den föreslagna sektorn behöver tydliggöras. Utredningen anger att försvarsindustrin behöver utredas vidare samt att den föreslagna sektorn kan komma att kompletteras med ytterligare myndigheter i ett senare skede. Tillväxtverket anser att försvarsindustrin har speciella förutsättningar och behov. Den har redan etablerade kontakter med andra myndigheter beträffande till exempel materieförsörjning och exportkontroll. Tillväxtverket förordar mot denna bakgrund att försvarsindustrin ges en särställning och inte ingår i den nya beredskapssektorn.

Näringslivets försörjningsberedskap

Utredningen har använt begreppet näringslivets försörjningsberedskap genomgående i delbetänkandet. Försörjningsberedskapen är ytterst ett ansvar för staten, inte för näringslivet, eftersom företagen i första hand svarar gentemot ägarna och lyder under aktiebolagslagen (2005:551). Utredningen inte ser något motsatsförhållande mellan dessa två intressen och uppgifter. Tillväxtverkets erfarenhet är dock att det är viktigt med tydliga definitioner av de begrepp som används så att en gemensam bild av vad som avses etableras. Att säkerställa ägarnas intresse om kontinuitet i verksamheten under alla förhållanden är inte alltid detsamma som att säkerställa näringslivets försörjningsberedskap och kontinuitet i samhällsviktig verksamhet. Tillväxtverket instämmer i att nya samverkansformer mellan näringslivet och offentliga aktörer behöver tillskapas. Det är viktigt att hanteringen av uppgifter från företagen blir helt säker och Tillväxtverkets ambition är att uppgiftslämnandet ska vara så enkelt som möjligt. Detta kommer att avgöra ur förtroendefull samverkan inom sektorn kan bli.

2.3 Tillväxtverket utses till beredskapsmyndighet

Tillväxtverket tillstyrker utredningens förslag.

Tillväxtverket ansvarar för ett stort antal frågor inom näringspolitiken samt den regionala utvecklings- och sammanhållna landsbygdspolitiken som är av relevans för hantering och planering av försörjningsberedskapen för industri och handel. Vi har i dag uppdrag som medför att vi till del har kompetens och är i färd med att bygga upp ytterligare kompetens om industri och handel. Tillväxtverkets prioriterade målgrupper är till stor del samma målgrupper som skulle bli aktuella i en ny roll som

beredskapsmyndighet. Dessa målgrupper är företag, kommuner och regioner som bidrar till Sveriges konkurrenskraft och en hållbar utveckling i alla delar av Sverige.

Vår bedömning är därför att Tillväxtverket, i linje med ansvarsprincipen, ska ansvara för dessa frågor även vid kris, höjd beredskap och ytterst krig.

Utöver verksamhetsmässiga synergieffekter delar Tillväxtverket utredningens bedömning att det torde finnas effektivitetsvinster att hämta genom att myndigheten tillförs uppgiften jämfört med en annan eller en ny myndighet, utan motsvarande etablerade strukturer och erfarenhet. Förtydliganden behöver dock göras avseende vilka delar av industri och handel som avses och vilka delar som omhändertas av övriga beredskapsmyndigheter, i enlighet med resonemanget i avsnitt 2.2.

Tillväxtverket har påbörjat ett förberedelsearbete för en ny roll som beredskapsmyndighet. Myndigheten har även fått särskilda uppdrag som bidrar till denna förberedelse. Ett exempel är det uppdrag som Tillväxtverket har tillsammans med Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) att gemensamt ta fram en modell för en sammanhållen funktion för information till företag som kan stödja produktionsomställning avseende försörjningsviktiga varor och tjänster inför och vid fredstida krissituationer och höjd beredskap.¹

2.3.1 Tillväxtverkets ansvar för beredskap inom industri och handel

Tillväxtverket instämmer i utredningens bedömning.

I övrigt se Tillväxtverkets svar under 2.3 ovan.

2.3.2 Tillväxtverkets ansvar för reparationsberedskap

Tillväxtverket instämmer i utredningens bedömning.

Möjligheten att fullfölja ansvaret för reparationsberedskapen som kopplar till industri och handel förutsätter att definitionen av vad som avses med industri och handel tydliggörs i enlighet med Tillväxtverkets resonemang i avsnitt 2.2.

Tillväxtverket delar utredningens bedömning att den övergripande ansvarsstrukturen och formerna för en sådan beredskap behöver utredas och beslutas samt att förutsättningar behöver ges i form av tid, resurser och inriktning för att bygga upp erforderlig organisation och kompetens. Det är svårt att i detta skede bedöma hur mycket arbete som ansvaret för reparationsberedskap kommer att kräva.

Det är även viktigt att det tydliggörs vilka övriga delar av reparationsberedskapen inom denna beredskapssektor som inte kan sägas höra till samhällsfunktionen bygg och anläggning och som Tillväxtverket eventuellt också skulle kunna tänkas bli ansvarig för.

I övrigt se Tillväxtverkets svar under 1.2 ovan.

2.3.3 Behov av renodling av Tillväxtverkets uppgifter

Tillväxtverket instämmer i utredningens bedömning.

¹ Uppdrag att stärka privat-offentlig samverkan avseende försörjningsberedskap Å2023-3839 / MSB 2023-16003, (Fö2023/01775)

Renodling av Tillväxtverkets uppgifter är en förutsättning för att Tillväxtverket ska kunna ta sig an de nya ansvarsområden som utredningen föreslår.

Tillväxtverkets styrka är bredden i vår verksamhet, kompetens om näringsliv och industri, regional förankring och förenklingsfrågor. Befintliga och nya uppdrag behöver kontinuerligt ses över utifrån hur värdeskapande de är och att de ligger i linje med våra kärnuppgifter. Det är också viktigt att finansiering är säkerställd för nya uppdrag, exempelvis med hänsyn till de krav som ställs på it-system.

Tillväxtverket instämmer i utredningens bedömning att synergier av de nya och tillkommande uppgifterna kan uppstå i relation till Tillväxtverkets övriga verksamhet och uppdrag. Industrins förutsättningar hanteras inom ramen för näringspolitiken och går hand i hand med flera andra områden, såsom politiken för regional utveckling, landsbygdspolitiken. Det är således relevant att Tillväxtverkets ansvar inom dessa områden ligger kvar.

Ekonomistyrningsverket (ESV) har på regeringens uppdrag analyserat ändamålsenligheten i styrningen och uppföljningen av Tillväxtverkets anslag. Tillväxtverket har en pågående dialog med Regeringskansliet, bland annat avseende de analyser och förslag som ESV lämnat i sin rapport. Tillväxtverket lämnade i sitt senaste budgetunderlag förslag på åtgärder som ligger i linje med slutsatserna i ESV:s rapport, med syftet att stärka regeringens långsiktiga styrning av myndigheten.²

Utredningen En ändamålsenlig och effektiv hantering av EU-medel³ (SOU 2024:19)

Tillväxtverket vill uppmärksamma det förslag som presenterats i betänkandet *En ändamålsenlig och effektiv hantering av EU-medel* (SOU 2024:19) om att Tillväxtverket föreslås bli förvaltande myndighet för fonderna under sammanhållningspolitiken och för Socialfonden. Förslaget innebär en sammanslagning av Tillväxtverket och ESF-rådet. Idag är Tillväxtverket förvaltande myndighet för Regionalfonden och Fonden för en rättvis omställning och ESF-rådet förvaltande myndighet för Socialfonden. Förslaget om Tillväxtverket som förvaltande myndighet behöver sättas i ett större sammanhang och ses i ljuset av detta delbetänkande. Förslaget om Tillväxtverket som förvaltande myndighet är av den digniteten att det kommer att vara resursmässigt och organisatoriskt utmanande för myndighetens verksamhet och personal och få konsekvenser för ordinarie verksamhet under flera år framåt.

Vår bedömning är därför att myndigheten under de närmaste åren inte kommer att ha kapacitet för ytterligare uppdrag av den storleken som ett övertagande av ESF+, och ett införlivande av ESF-rådet, skulle innebära. Bedömningen grundas i huvudsak på myndighetens kapacitet ur ett förvaltningsmässigt perspektiv. Detta utvecklas närmare i Tillväxtverkets remissvar om EU-medelsutredningens förslag, Å 2024-854.

2.4 Sveriges geologiska undersökning utses till beredskapsmyndighet

Tillväxtverket tillstyrker utredningens förslag.

2.5 Boverket utses till beredskapsmyndighet

Tillväxtverket tillstyrker utredningens förslag.

² Anslagsfinansiering, styrning och uppföljning av Tillväxtverket, ESV 2024:4

³ En ändamålsenlig och effektiv hantering av EU-medel, Dir. 2021:109

2.6 Tillväxtverket utses till sektorsansvarig myndighet

Tillväxtverket tillstyrker utredningens förslag.

Redan i sin nuvarande roll har Tillväxtverket kunskap, etablerade nätverk och användbara samverkansstrukturer som kan nyttjas som sektorsansvarig myndighet för att driva på arbetet inom den föreslagna beredskapssektorn, stödja beredskapsmyndigheterna och verka för att samordning sker med andra aktörer. Vi ansvarar för ett brett antal frågor inom näringspolitiken, den regionala utvecklingspolitiken och den sammanhållande landsbygdspolitiken som är av relevans för beredskapssektorn industri, bygg och handel. Vårt arbete inom dessa tre politikområden är ömsesidigt förstärkande. Våra insatser skapar förutsättningar för stärkt konkurrenskraft, ökad innovation, stärkt omställningsförmåga och en hållbar utveckling i hela landet.

Inom näringspolitiken utvecklar och genomför vi insatser som främjar näringslivets konkurrenskraft och strukturomvandling i hela landet. Inom den regionala utvecklingspolitiken genomför vi också insatser som främjar omställning och en hållbar regional utveckling. Vi bidrar till samverkan, lärande och kunskapsutveckling mellan aktörer på lokal, regional och nationell nivå. Vi belyser och hanterar de skilda behov och förutsättningar som finns på olika platser i Sverige. Inom den sammanhållande landsbygdspolitiken agerar vi för ett samordnat genomförande och vi bidrar till ökad kunskap om landsbygdernas villkor och möjligheter. Vi genomför även analyser och konsekvensbedömningar för ett stärkt landsbygdsperspektiv.

En av Tillväxtverkets främsta styrkor är att myndigheten har och bygger upp kunskap om det som sker på lokal och regional nivå. Denna kunskap utgör en förutsättning för att kunna skapa ett samlat nationellt perspektiv. Tillväxtverkets regionala närvaro och verksamhet kan nyttjas även för dialog och samverkan med företag som bedriver samhällsviktig verksamhet runtom i landet. Det omfattar även Tillväxtverkets arbete med att stödja tillgången till kommersiell service i glesbygd.

Samtidigt innebär rollen som sektorsansvarig myndighet för en helt ny sektor ett krävande uppdrag. Det kommer att innebära ett omfattande uppbyggnadsarbete och en stor kulturförändring. Det kommer att behövas många möten och samverkan internt och externt för att bygga upp en helt ny verksamhet. Tillväxtverket, Boverket och Sveriges geologiska undersökningar (SGU) kommer alla tre dessutom vara nya i rollen som beredskapsmyndigheter och Tillväxtverket även ny i rollen som sektorsansvarig myndighet, för en helt ny sektor.

Andra sektorsansvariga myndigheter betonar vikten av att inte underskatta omfattningen på uppbyggnadsarbetet med nya kompetenser inom bland annat juridik och upphandling, säkerhetsarbete, översyn av befintliga lokaler, ökad planering, samordning, kommunikation och koordinering.

För att inte riskera att tränga undan annan viktig verksamhet är det angeläget att tillräckligt med resurser tillförs myndigheten, inte minst under uppbyggnadsfasen.

2.7 Övergripande synpunkter

2.7.1 Tydlig definition av industri och handel

Tillväxtverket bedömer att en definition av vad som avses med industri behöver tas fram. Det är exempelvis oklart om industri avser faktisk industri i form av basindustri och tillverkningsindustri, eller om industri även inkluderar logistik och tjänster

kopplade till produktion längre ner i värdekedjan såsom underleverantörer etc. Vi ser också en utmaning i att identifiera industriföretag, då många av dessa har en stor andel tjänsteutbud och därför ofta klassas som tjänsteföretag.

I förslaget till ny punkt 2 i 1 § andra stycket förordningen (2009:145) med instruktion för Tillväxtverket anges ansvaret som att "Tillväxtverket ska stödja och skapa goda förutsättningar för industrins och handelns hållbara utveckling i hela landet."

Tillväxtverket noterar att utredningens bedömning i avsnitt 2.1 inte behandlar ansvar för handeln i fredstid, utan enbart industripolitiken i fredstid. Samtidigt omfattas handeln i avsnitt 2.2, 2.3 och 2.6 som berör beredskapsfrågorna.

Tillväxtverket efterfrågar på motsvarande sätt som för industrin, en definition av vad som avses med handeln och gränsdragningar i relation till andra myndigheter utifrån definitionen av handeln.

2.7.2 Gränsdragningar i relation till andra myndigheter

Enligt utredningen finns inga gränsdragningsproblem i relation till andra myndigheter. Tillväxtverket bedömer dock att ett förtydligande bör ske där relationen mellan ansvarsområden och inriktning för de myndigheter som har uppdrag inom områdena tydliggörs, inte minst utifrån den definition på industri och handel som avses. Exempel på sådana myndigheter är Vinnova, Konkurrensverket, Livsmedelsverket, Energimyndigheten, Bolagsverket, Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser, Kommerskollegium med flera.

2.7.3 Författningsberedskap

Tillväxtverket behöver i likhet med andra myndigheter bedöma hur författningskrav kan uppfyllas inför och vid höjd beredskap och analysera den egna regelgivningen. Som beredskapsmyndighet skulle betydelsen av författningsberedskap öka ytterligare. När det gäller författningsberedskapen inom övergripande lagstiftning ser Tillväxtverket ett behov av samordning och helhetssyn på nationell nivå, till exempel inom områdena upphandling och konkurrensrätt, vilka har koppling till den föreslagna nya sektorn.

I detta sammanhang är det även viktigt att samlat se över beredskaps- och sektorsansvariga myndigheters rapporteringsansvar i förhållande till de civilområdesansvariga länsstyrelsernas ansvar.

2.7.3 En kulturförändring

Att utses till beredskapsmyndighet och sektorsansvarig myndighet kommer att förutsätta en stor kulturförändring för Tillväxtverket. Det kommer påverka ordinarie verksamhet och även innebära en förändring av delar av myndighetens arbetssätt. Genom ett fokus på främjandeinsatser präglas myndighetens arbete av nätverkande och ett utåtriktat och öppet förhållningssätt mot externa intressenter och målgrupper. Ett uppdrag som sektorsansvarig beredskapsmyndighet för naturligt med sig att delar av myndighetens verksamhet inte kommer att kunna bedrivas på detta sätt. Det kommer vara nödvändigt att ställa om delar av verksamheten så att det till betydligt större del än idag, innefattar arbete präglad av säkerhetsskyddsåtgärder och sekretess. Konsekvenserna när det gäller cybersäkerhet och annan säkerhet kan bli omfattande.

Förändringarna av vårt uppdrag genom ett generellt och långsiktigt ansvar för industripolitik och handel kommer att innebära en förskjutning av vår kärnverksamhet. Den renodling av vår verksamhet som det nya uppdraget förutsätter kommer också att påverka vårt uppdrag, vår roll och vår identitet.

En kulturförändring av den här storleken ska inte underskattas och behoven av en genomtänkt och väl genomförd förändringsledning kommer att vara avgörande. Det kommer att behövas en förändrad styrning och ledning av myndigheten och tydliga prioriteringar från uppdragsgivaren.

2.7.4 Kompetensbehov

Tillväxtverket har under senare tid fått ett antal regeringsuppdrag som rör industri- och näringspolitiska frågor. Trots detta är industripolitiska frågor en relativt ny ansvarsuppgift för myndigheten. Industripolitik som fält är under stark förändring och används som ett geopolitiskt maktmedel. Behoven av att utveckla kunskap och kompetens inom detta område kommer därför att öka.

Frågor om handeln är också förhållandevis nytt för Tillväxtverket och det finns ett stort behov för myndigheten att förstärka befintliga kompetenser. Det kommer att ta tid för Tillväxtverket att bygga upp kompetens och strukturer som krävs för den nya ansvarsuppgiften rörande industri och handel.

Om Tillväxtverket utses till beredskapsmyndighet medför det att vi behöver öka kompetensen inom ytterligare ett antal områden. Planering och samordning av försörjningsberedskapen kommer att kräva rekrytering av ny kompetens, utbildningsinsatser och ny organisering av myndigheten. Tillväxtverket kommer därtill att behöva bygga upp erforderlig kompetens för att fullfölja ansvaret för reparationsberedskapen.

Tillväxtverket instämmer i utredningens bedömning att myndigheten även kommer att behöva ha vissa sektorsvisa kompetenser. Det gäller, utöver industripolitik, exempelvis utrikeshandel och handelspolitik samt globala och regionala försörjningskedjor och inköpsperspektiv. Identifiering av vilka andra sektorsvisa kompetenser som behövs bör ingå i uppbyggnadsarbetet.

Tillväxtverkets bedömning är att det krävs en tydlig styrning om att beredskapsuppgiften är en prioritering från regeringen som behöver bli föremål för prioritering i kommande budgetprocess om inte annan viktig verksamhet ska drabbas. Vi avser återkomma med en mer konkret beskrivning av behovet av kompetensförstärkning.

2.7.5 Resursbehov

Utredningen lyfter en mängd resurser som Tillväxtverkets uppdrag som beredskaps- och sektorsansvarig myndighet kommer att kräva. Tillväxtverket delar utredningens uppfattning om vikten av att tillräckligt med resurser tillskjuts myndigheten. Tillväxtverkets bedömning är dock att utredningens beräkningar inte täcker de resursbehov som vi har identifierat.

Förslaget om att bli sektorsansvarig beredskapsmyndighet förutsätter bland annat ett initialt arbete med målet att tydligt avgränsa och definiera den nya industrisektorn och handeln. Därtill behövs kompetensutveckling och utbildningsinsatser av befintlig personal gällande kunskap inom exempelvis totalförsvars- och säkerhetsrelaterade frågor. Det kommer även behövas rekrytering av specialistkompetens, ombyggnation alternativt flytt av minst två lokaler och andra insatser av omfattande karaktär.

Tillväxtverket instämmer att de myndigheter som föreslås ingå i den nya beredskapssektorn har eller kommer att ha olika ansvar och uppdrag, och därmed olika förutsättningar och behov av bland annat säkerhetsskydd. Skillnaden gäller även

rekryteringsbehov av kompetenser för utförandet av de uppgifter som följer av uppdragen.

Tillväxtverket har på förfrågan från Regeringskansliet lämnat preliminära reflektioner och bedömningar avseende konsekvenser för Tillväxtverket av förslag och bedömningar i delbetänkandet. Tillväxtverket delar utredningens bedömning att det inte är möjligt att i nuläget göra mer specifika kostnadsberäkningar än de som redovisats till Regeringskansliet. Tillväxtverket avser, som utredningen föreslår, återkomma med sådana beräkningar.

Uppgiften som sektorsansvarig beredskapsmyndighet behöver bli föremål för prioritering både i kommande budgetprocess och i löpande avvägningar kring Tillväxtverkets fortsatta roll och ansvar. Sammantaget är det en förändringsresa som kommer att kräva omställning, tid, resurser och tydlig styrning från regeringen.

Beslut

Beslut att godkänna detta remissvar har fattats av generaldirektör Elisabeth Bäckteman.

Handläggningen har gjorts av enhetschef Monika Kväl, Mona Malmström, Olof Bjurö, IdaMaria Andrén, AnnSofi Persson-Stenberg och Ingrid Tengberg deltagit. Den sistnämnda har varit föredragande.

Elisabeth Bäckteman

Ingrid Tengberg